

DeVerde OÜ
www.dendroloogia.ee

Deverde OÜ
Äriregistri kood 11743193
Kesktse 75, Tallinn 12113
deverde@deverde.ee

Kohila alevikus
Viljandi mnt 39 kinnistu
HALJASTUSE HINNANG

Töö nr 23072

Tellijä:

Ruudus Ehitus OÜ
info@ruudusehitus.ee

Koostaja:

Deverde OÜ
Ingrid Saaroja
maastikuarhitekt
tel 666 2662
/allkirjastatud digitaalselt/

Tallinn 2023

SISUKORD

SISSEJUHATUS	3
METOODIKA	4
PUITTAIMESTIKU ÜLDANDMED JA HALJASTUSLIK VÄÄRTUS	4
Tabel 1. Puittaimede nimekiri	5
SOOVITUSED OLEMASOLEVA HALJASTUSE SÄILITAMISEKS, HOOLDUSEKS JA TÄINEDAMISEKS	5
KOKKUVÕTE.....	5
Tabel 2. Haljastuslike objektide nimekiri.....	6
Lisa 1: Puude haljastusliku väärtuse hindamise skaala	7
Lisa 2: Puuderühmade haljastusliku väärtuse hindamise skaala	8
Joonis nr 1: Haljastuse hinnangu joonis	

SISSEJUHATUS

Kohila alevikus Viljandi mnt 39 kinnistu haljastuse hinnang viidi läbi augustis 2023, vastavalt Tallinna Linnavalitsuse 10.06.2020 a määrusele nr 15 „Haljastuse inventeerimise kord“. Välitööd teostati 27.08.2023.

Uuritud ala on vana mõisapargi osa, kus kasvab vanu, suuremõõtmelisi puid mõisaajast ning lisaks palju isetekkelisi hiljem lisandunud puid ja noori puid, mis moodustavad tihedad grupid ala keskel, lõuna- ja kirdeservas. Kõige silmapaistvamad puud olid väga suuremõõtmeline harilik pärn (2 puud koos), üks väga viltuse tüvega harilik pärn, veidi tagasihoidlikuma kasvuga harilik tamm ja üks vähem viltuse tüvega arukask. Täisealiste, suurte puude hulgas oli esindatud veel harilik vaher ja arukask. Ülejäänud puud olid noored, isetekkelised eksemplarid, mis kasvasid enamasti koos liiga tihedates gruppides.

Hinnati kokku 10 erinevat taksonit puittaimi, millest 8 on kodumaised (vt Tabel 1).

Ala asukoht Kohila alevikus, Maa-ameti kaardil.

METOODIKA

Hindamisel kasutati topo-geodeetilist alusplaani, mis on mõõtkavas 1:500. Alusplaanile märgiti hinnatavate puude ja põõsaste võrade projektsioon ning igale objektile lisati eksplikatsiooni number ja kanti numereeritud haljastuslike objektide nimekirja (Tabel 2). Igale haljastuslikule objektile anti hinnanguline väärtusklass. Aluseks võeti 5-astmeline skaala (lisa 1 – „Puude haljastusliku väärtuse hindamise skaala“ ja lisa 2 – „Puuderühmade haljastusliku väärtuse hindamise skaala“). Dendroloogilise hinnangu joonisel toodi puude haljastuslik väärtus värvidena, kus I klassi tähistab punane, II klassi sinine, III klassi roheline ja IV klassi kollane värv. Lisaks mõõdeti 1,3 m kõrguselt iga puu tüve diameeter (cm) ning kanti see haljastuslike objektide nimekirja. Mitmeharulise puu puhul eraldati tüvede mõõdud „&“ märgiga, puudegruppis olevate eraldi puude korral semikooloniga.

Puude hindamiseks on kasutatud välist vaatlust, mistõttu ei kajasta see puude tervislikku seisukorda komplekselt ja antud hinnangu alusel ei saa garanteerida puude ohutust inimeste tervisele ega varale.

PUITTAIMESTIKU ÜLDANDMED JA HALJASTUSLIK VÄÄRTUS

Kõige silmapaistvamad puud uuritud alal olid kinnistu Viljandi mnt poolses servas kasvavad harilikud pärnad, millest üks oli kahest tihedalt koos kasvavast tüvest koosnev puudegrupp, mis hinnati eriti väärtuslikuks, I klass. Selle kõrval olev, samuti väga suuremõõtmeline, teine harilik pärn hinnati oluliseks (III klass), kuna see oli küll ilus ja välisel vaatlusel igati terve puu, kuid on arenenud eelpool mainitud puu varjus kasvades väga viltuseks, sirutudes tugevalt ida suunas.

Veel oli silmapaistev puu ala kirdenurgas kasvav harilik tamm, mis oli pärnadega võrreldes veidi tagasihoidlikumate mõõtmetega, kuid ilmselt samast ajastust säilinud, mõisaaegne puu, mis hinnati samuti väga väärtuslikuks (I klass). Kinnistu idaservas kasvas ka üks väga suur arukask, mis hinnati väärtuslikuks (II klass), kuna on veidi viltuse tüvega.

Suurematest puudest kasvas veel kinnistu edelanurga juures kaks hariliku vahtra gruppi, kus kummaski grupis oli tihedalt koos 3 puud. Mõlemad grupid hinnati väärtuslikuks (II klass). Väärtuslikuks hinnati veel üks noor harilik tamm, mis kasvas endise hoone idatiiva otsa juures.

Ülejäänud haljastus alal koosnes isetekkelisest võsast (väheväärtuslik, IV klass), kus olid esindatud raagremmelgas, harilik saar, harilik jalakas, harilik toomingas ja harilik vaher. Nende hulgas oli ka 2 arukaske ja 1 harilik mänd, mis hinnati oluliseks (III klass).

Hinnatud objektidest 2 olid eriti väärtuslikud (I klass), 4 olid väärtuslikud (II klass), 4 olid olulised (III klass), 10 oli väheväärtuslikud (IV klass).

Tabel 1. Puittaimede nimekiri

Jrk. nr	Kodumaisus	Taksoni eestikeelne nimi	Taksoni teaduslik nimi	Vastupidavus keskkonnamuutustele*
1		aed-õunapuu	<i>Malus domestica</i>	keskmine
2	+	arukask	<i>Betula pendula</i>	ei talu
3	+	harilik jalakas	<i>Ulmus glabra</i>	vastupidav
4	+	harilik mänd	<i>Pinus sylvestris</i>	vastupidav
5		harilik pärn	<i>Tilia platyphyllos</i>	keskmine
6	+	harilik tamm	<i>Quercus robur</i>	vastupidav
7	+	harilik toomingas	<i>Prunus padus</i>	keskmine
8	+	harilik vaher	<i>Acer platanoides</i>	vastupidav
9	+	harilik saar	<i>Fraxinus excelsior</i>	vastupidav
10	+	raagremmelgas	<i>Salix carpea</i>	vastupidav

* vastavalt Eesti Standardile EVS 939-3:2020 "Ehitusaegne puude kaitse"

SOOVITUSED OLEMASOLEVA HALJASTUSE SÄILITAMISEKS, HOOLDUSEKS JA TÄINEDAMISEKS

- Säilitada ja kaitsta ehitustööde ajal olemasolevaid II klassi puid.
- Võimaluse korral säilitada ja säilitamise korral kaitsta ehitustööde ajal olemasolevaid III klassi puid.
- Puude likvideerimise korral asendada need kinnistul uute puude ja põõsastega.
- Juurde istutamisel kasutada puu- ja põõsaliike, mis haakuvad mõisaegse pargiarhitektuuriga.
- Säilivate puude juurestiku kaitseala ulatuses kaevetööde tegemise korral võtta tarvitusele vajalikud meetmed vastavalt asjakohastele juhendmaterjalidele (nt EVS 939-3:2020 „Puittaimed haljastuses. Osa 3: Ehitusaegne puude kaitse“).

KOKKUVÖTE

Uuritud alal tuvastati kokku 2 väga väärtuslikku objekti (kahest puust koosnev hariliku pärna grupp ja harilik tamm). Väärtuslikke (II klass) objekte oli kokku 4 - harilik tamm, arukask ja 2 kolmest puust koosnevat hariliku vahtra gruppi. Oluliseks (III klass) loeti 2 arukaske, 1 harilik mänd ja 1 harilik pärn. Ülejäänud puud ja puudegrupid olid väheväärtuslikud (IV klass).

Puittaimede haljastuslikule hinnangule on juurde lisatud tabel puittaimede andmetega (Tabel 2). Lisades on toodud „Puude haljastusliku väärtuse hindamise skaala“ (Lisa 1) ja „Puuderühmade haljastusliku väärtuse hindamise skaala“ (Lisa 2). Hinnatud puittaimede eksplikatsiooninumbrid, võrade projektsioonid ja väärtusklassid on toodud haljastuse hinnangu joonisel (joonis 1).

Tabel 2. Haljastuslike objektide nimekiri

Jrk. nr	Takson	Haljastuslik objekt	Tüve rinnas- diameeter (cm)	Ligi- kaudne kõrgus (m)	Väärtus- klass	Märkused
1	harilik vaher	puudegrupp	32; 39; 46		II	3 puud maapinnalt kokku kasvanud
2	harilik vaher	puudegrupp	30; 19; 26		II	3 puud maapinnalt kokku kasvanud
3	harilik pärn	puudegrupp	70; 90	24	I	
4	harilik pärn	üksikpuu	62		III	väga viltune, alla jäänud puule nr 3
5	harilik vaher	üksikpuu	35		IV	suur lõhe tüves
6	harilik toomingas	üksikpuu	22&10		IV	
7	arukask	üksikpuu	33		III	tüve alumine osa kõver
8	arukask	üksikpuu	21		III	3 latva
9	harilik jalakas; raagremmelgas	puudegrupp	keskm. 16		IV	ca 26 tk
10	raagremmelgas	puudegrupp	17; 19; 10; 7; 23; 19&29&18&9		IV	
11	raagremmelgas	puudegrupp	27; 35; 17&22; 24&13; 19		IV	
12	harilik tamm	üksikpuu	15		II	kõrval olevad noored puud likvideerida
13	aed-õunapuu	üksikpuu	15		IV	
14	harilik tamm	üksikpuu	57	15	I	
15	raagremmelgas	üksikpuu	21		IV	
16	raagremmelgas	üksikpuu	24&9		IV	
17	harilik vaher; harilik toomingas; harilik jalakas	puudegrupp	max 17		IV	(keskmine diameeter alla 8cm)
18	arukask	üksikpuu	59		II	viltune
19	harilik vaher; harilik toomingas; harilik saar	puudegrupp	max 13		IV	
20	harilik mänd	üksikpuu	12		III	hõreda võraga, puu nr 1 kasvualas

Lisa 1: Puude haljastusliku väärtuse hindamise skaala

Puude haljastusliku väärtuse hindamise skaala on toodud vastavalt Tallinna Linnavalitsuse 10.06.2020 a määrusele nr 15 „Haljastuse inventeerimise kord“.

(1) Eriti väärtuslik puu (I väärtusklass) vastab vähemalt ühele alljärgnevale tunnusele:

- 1) dekoratiivse ja/või pikaealise puuliigi eriti suur, elujõuline ja liigiomase kasvukujuga isend;
- 2) puu, mis on dendroloogiline haruldus või millel on ajalooline või kultuurilooline väärtus;
- 3) looduskaitse all olev puu;
- 4) kaitsealuse liigi elupaik.

(2) Väärtuslik puu (II väärtusklass) vastab vähemalt ühele alljärgnevale tunnusele:

- 1) dekoratiivne ja/või ennustatavalt pikaealine ning terve või väheste kahjustustega elujõuline puu;
- 2) dekoratiivse ja/või pikaealise puuliigi noor elujõuline isend;
- 3) terve ja liigiomase juurdekasvuga puu, mis on istutatud haljastusprojekti, -joonise või -skeemi järgi;
- 4) olulise maastikulise või ökoloogilise tähtsusega puu. Väikese ohuhinnanguga (sobivas kohas kasvav) elustikupuu.

(3) Oluline puu (III väärtusklass) vastab vähemalt ühele alljärgnevale tunnusele:

- 1) terve või väheste kahjustustega ebasümmeetrilise võraga puu;
- 2) alt kuni 1/5 ulatuses laasunud koonilise võraga elujõuline okaspuu;
- 3) puu, mille kahjustused või kasvuhäired ei mõjuta õige hoolduse korral selle dekoratiivsust ja eluiga;
- 4) puu, mis on osa ökoloogiliselt efektiivsest haljastusega kohast;
- 5) väikese ohuhinnanguga (sobivas kohas kasvav) elustikupuu.

(4) Väheväärtuslik puu (IV väärtusklass) vastab vähemalt ühele alljärgnevale tunnusele:

- 1) puu, mis kahjustab või hakkab tulevikus kahjustama puud, mis on liigi või asukoha poolest väärtuslikum;
- 2) puu, mis on eluea lõpul kas vanuse või kahjustuste tõttu;
- 3) puu, mis on allasurutud seisundis;
- 4) linnahaljastuse seisukohalt väheväärtuslik puu, mida võib säilitada kui biomassi, kuid mis on soovitatav likvideerida või asendada väärtuslikuma puuliigiga.

(5) Likvideeritav puu (V väärtusklass) vastab vähemalt ühele alljärgnevale tunnusele:

- 1) kuivanud, elujõuetu või ohtlik puu;
- 2) puu, millel on selles asukohas väike ökoloogiline tähtsus;
- 3) puu, mis on tugevasti kahjustunud varju, haiguste, kahjurite, vigastuste vms tõttu;
- 4) puu, mis varjab ja kahjustab I ja II väärtusklassi puid või muud väärtuslikku haljastust.

(6) Puu väärtusklassist lähtudes:

- 1) I ja II väärtusklassi puu tuleb säilitada;
- 2) III väärtusklassi puu säilitada võimaluse korral;
- 3) IV väärtusklassi puu raiuda soovi korral;
- 4) V väärtusklassi puu tuleb raiuda.

Lisa 2: Puuderühmade haljastusliku väärtuse hindamise skaala

(1) Eriti väärtuslik puuderühm (I väärtusklass) vastab vähemalt ühele alljärgnevale tunnusele:

- 1) puuderühmas moodustavad enamuse dekoratiivsed, pikaealised ja haiguskindlad puud;
- 2) puuderühm on haruldane tekkeviisilt, koosseisult, kasvukohatüübilt või vanuselt;
- 3) puuderühmal on ajalooline või kultuurilooline tähtsus;
- 4) looduskaitse all olev puuderühm;
- 5) I ja II kaitsekategooria taime-, seene- või loomaliigi elupaik;
- 6) vääriselupaik.

(2) Väärtuslik puuderühm (II väärtusklass) vastab vähemalt ühele alljärgnevale tunnusele:

- 1) puuderühmas on elujõulised ja/või tähelepanuväärsete dekoratiivsete iseärasustega puud;
- 2) hõre puuderühm, kus puudel on suure läbimõõduga kõrged võrad;
- 3) parkmetsana istutatud metsaosas;
- 4) ohustatud, ohualti, haruldase liigi või III kaitsekategooria taime-, seene- või loomaliigi elupaik;
- 5) puuderühmal on suur ökoloogiline, esteetiline ja/või kultuurilooline väärtus või see parandab linna rohevõrgustiku sidusust;
- 6) linnaoludes haruldase koosseisu, rindelisuse või kasvukohatüübiga puuderühm.

(3) Oluline puuderühm (III väärtusklass) vastab vähemalt ühele alljärgnevale tunnusele:

- 1) terve või väheste haigus- või kahjurikolletega tihe rühm, kus võrad on väikese läbimõõdu ja kõrgusega;
- 2) elujõuline (juurdekasvuga) puuderühm;
- 3) hooldatud noorendik sellele sobivas kasvukohas;
- 4) puuderühm, mis osaleb selles asukohas ökoloogiliselt efektiivse haljastuse moodustamisel (kaitseistandik, kruntide ja elurajoonide vaheline piirdeistandik, tänavahaljastus, metsa rajatud elurajoonis krundi kõrghaljastus);
- 5) parandab linna rohevõrgustiku sidusust.

(4) Väheväärtuslik puuderühm (IV väärtusklass) vastab vähemalt ühele alljärgnevale tunnusele:

- 1) lühiealiste liikide ülekaaluga tihe rühm, milles puud on konkurentsi tõttu nõrgestunud ja väikeste võradega;
- 2) puuderühmas on kuni pooled puudest eluea lõpul kas vanuse või kahjustuste tõttu.

(5) Likvideeritav puuderühm (V väärtusklass) vastab vähemalt ühele alljärgnevale tunnusele:

- 1) haigete, kuivanud, elujõuetute või allasurutud seisundis puude rühm, millel on väike ökoloogiline tähtsus;
- 2) puuderühm, mis on tugevasti kahjustunud põlemise, mehaaniliste vigastuste jms tõttu või milles on üle poole puudest eluea lõpul kas vanuse, kahjurite või haigustest tingitud kahjustuste tõttu.

(6) Puuderühma väärtusklassist lähtudes:

- 1) I väärtusklassi puuderühm tuleb säilitada tervikuna. Säilitamisel rakendada vajaduse korral lisameetmeid, muu hulgas tuleb hoiduda puuderühma lähiümbruses ökoloogiliste tegurite muutmisest;
- 2) II väärtusklassi puuderühm säilitada tervikuna või väiksemate elujõuliste rühmadena;
- 3) III väärtusklassi puuderühm säilitada võimaluse korral, puuderühma likvideerimise korral tuleb see asendada raie- ja hoolduslõikusloa andmise korra kohaselt;
- 4) IV väärtusklassi puuderühm säilitada linna rohevõrgustiku sidususe tagamiseks või likvideerida ja asendada väärtuslikumate puuliikidega;
- 5) V väärtusklassi puuderühm tuleb likvideerida.